

Звіт
про результати опитування здобувачів вищої освіти ступеня PhD
щодо якості підготовки за освітньо-науковими програмами
(за питаннями комплексної анкети)
в Рівненському державному гуманітарному університеті

Згідно з «Положенням про порядок організації та проведення опитування учасників освітнього процесу та осіб, причетних до освітнього процесу в Рівненському державному гуманітарному університеті» з 04.12.2023 р. по 08.12.2023 р. було проведено опитування здобувачів вищої освіти ступеня PhD щодо якості підготовки за освітньо-науковою програмою «Психологія» (далі – ОНП).

В опитуванні взяли участь 14 здобувачів вищої освіти I-IV курсів.

Учасники опитування відповіли на питання комплексної анкети, зміст якої структуровано у змістові блоки, які охоплювали запитання стосовно оцінювання: якості ОНП; можливостей забезпечення індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освітнього рівня PhD; відповідності ОНП очікуванням аспірантів та забезпечення освітніх результатів; рівнів задоволення наукових інтересів здобувачів вищої освіти; якості освітнього середовища, в якому відбувається реалізація ОНП; академічної доброчесності як передумови успішного засвоєння ОНП.

Відповіді на питання, які потребували оцінки в балах надавались у межах 5-бальної шкали, в якій 5 означало найвищий бал.

У запропонованому звіті представлено аналіз відповідей здобувачів вищої освіти на питання усіх змістових блоків.

Аналіз відповідей здобувачів вищої освіти на питання щодо якості ОНП та її відповідності цілям підготовки доктора філософії з обраної спеціальності
(змістовий блок 1)

Відповіді на питання *першого блоку* підтвердили, що здобувачі ознайомлені з ОНП оцінюють її позитивно.

Так, у відповідях на питання «Оцініть зміст освітньо-наукової програми у контексті забезпечення якісної підготовки доктора філософії з обраної Вами спеціальності учасники опитування оцінили його у 5 балів (71,4%) та 4 бали (28,6%). Водночас респонденти пропонували доповнити зміст ОНП такими дисциплінами, як «Гендерна психологія», «Психологія реабілітації», а також практико-орієнтованими дисциплінами, зокрема – галузі прикладної психології. Також було висловлено думки щодо зайвості в цьому переліку сучасної зарубіжної психології та дисциплін теоретичного спрямування (дві відповіді).

На питання про участь у перегляді та вдосконаленні ОНП було отримано 12 відповідей, з яких 66,7% опитаних повідомили, що брали участь у перегляді ОНП і їхні пропозиції були повністю або частково враховані робочою групою, а 33,3% не брали участі в цьому процесі. Очевидно, що такими були здобувачі першого курсу, котрі нещодавно розпочали навчання в РДГУ.

Варто зазначити, що всі здобувачі освіти вважають ОНП такою, яка утворює можливості для досягнення цілей підготовки доктора філософії (оцінки 5 (71,4%) та 4 (28,6%) бали), а запропоновані у ній навчальні дисципліни відповідають їхнім науковим інтересам (оцінки 5 (78,6%) та 4 (21,4%) бали).

Аналіз відповідей здобувачів вищої освіти на питання щодо можливостей забезпечення індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освітнього рівня PhD
(змістовий блок 2)

Учасники опитування вважають, що ОНП забезпечує можливості реалізації їхньої індивідуальної освітньої траєкторії (оцінки 5 (86,7%) та 4 (14,3%) бали). До числа таких можливостей вони віднесли (наводимо дослівно):

«Сприяє розвитку пізнавального інтересу»

«Можливість обговорення результатів дослідження, вивчення досвіду вчених»;

«Зміст освітніх компонентів, широкий контекст вибіркових дисциплін»;
«Вибір теми дисертації, участь у наукових конференціях»;
«Презентація результатів наукового дослідження на наукових конференціях»;
«Можливість вибору дисциплін, можливість взаємодії з науковцями в напрямі підготовки дисертаційного дослідження, презентації отриманих висновків і результатів»;
«Вибір теми дисертації»;
«Свобода наукового пошуку»;
«Вибір теми, представлення своїх здобутків на конференціях, семінарах»;
«Гуманістичний підхід»;
«Можливість вибору теми дисертації, підтримка та презентація результатів у публікаціях»;
«Вибір вибіркових дисциплін, проведення дослідження, презентація його результатів»;
«Формування наукового світогляду».

При цьому більшість респондентів не бачили перешкод на шляху реалізації індивідуальної траєкторії. проте два респонденти висловили своє незадоволення можливостями особистісного та професійного розвитку, а також розвитку креативності та критичного мислення.

Аналіз відповідей здобувачів вищої освіти на питання щодо відповідності ОНП очікуванням здобувачів освітнього рівня PhD та забезпечення освітніх результатів (змістовий блок 3)

Усі респонденти позитивно оцінили:
рівень відповідності власних очікувань щодо ОНП її реальному змісту (4 бали – 35,7% опитаних; 5 балів – 64,3% опитаних);
рівень задоволеності професійними компетентностями, здобутими та/або розвиненими під час підготовки за ОНП (4 бали – 35,7% опитаних; 5 балів – 64,3% опитаних);
рівень забезпечення ОНП можливостей для розвитку соціальних (м'яких) навичок (soft skills) (4 бали – 35,7% опитаних; 5 балів – 64,3% опитаних)
До числа м'яких навичок, вдосконалених під час підготовки за ОНП здобувачі освіти віднесли: мисленнєві навички (42,9%), навички творчої діяльності (28,6%), навички self-менеджменту (14,3%), стратегічні навички (14,3%).

Аналіз відповідей здобувачів вищої освіти на питання щодо якості освітнього процесу з реалізації ОНП (змістовий блок 4)

Отримані відповіді підтвердили задоволення опитуваних організацією освітнього процесу, який вони оцінили на 5 (64,3%) та 4 (35,7%) балів. Водночас рівню забезпечення його дистанційної форми аспіранти надали оцінки 4 (57,1%) та 5 (42,9%) балів.

Здобувачі вищої освіти високо оцінили якість викладання навчальних дисциплін: 64,3% з них вважають його дуже високим, про що свідчить оцінки 5 балів, а 35,7% визначили його еквівалентним оцінці 4 бали.

На думку респондентів, використовувані викладачами форми і методи навчання є відповідним результатам навчання в аспірантурі (таку відповідність 64,3% учасники опитування оцінили у 5 балів, а 35,7% – у 4 бали). Здобувачі вважають відповідними форми та методи навчання цілям і програмним результатам навчання в аспірантурі: 71,4% з них оцінили таку відповідність на 5 балів, а 28,6% опитаних – на 4 бали. Рівень відповідності навчального навантаження досягненню програмних результатів навчання аспіранти оцінили на 5 (64,3%) та 4 (35,7%) балів.

При цьому 84,6% опитуваних повідомили про залучення до викладання навчальних дисциплін фахівців галузі, фахівців-практики, роботодавців.

Учасники опитування надали позитивну оцінку інформаційно-методичного забезпечення навчальних дисциплін (5 балів – 57,1%; 4 бали – 42,9%). Усі вони (100%) повідомили, що своєчасно отримують інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв їх оцінювання в межах навчальних дисциплін, а правила проведення контрольних заходів забезпечують дотримання принципів об'єктивності, охоплюють, зокрема, процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. При цьому, як вважають здобувачі освіти, рівні відповідності контрольних заходів встановленим правилам заслуговує оцінки 5 (71,4%) та 4 (28,6%) балів, а об'єктивність процедур оцінювання відзначили найвищим балом усі аспіранти.

Порядок оскарження процедури проведення і результатів контрольних заходів є відомим усім здобувачам вищої освіти.

Аналіз відповідей здобувачів вищої освіти щодо рівнів задоволення наукових інтересів (змістовий блок 5)

Можливості наукового середовища РДГУ щодо задоволення освітніх потреб отримали від здобувачів вищої освіти оцінки 5 балів (57,1% здобувачів) та 4 бали (42,9% здобувачів). При цьому респонденти висловили своє задоволення представленими можливостями для обговорення, консультування та розв'язання теоретичних і практичних проблем, які виникають у процесі наукової роботи (5 (92,9%) та 4 (7,1%) бали).

Опитані зазначили, що мають можливість реалізувати свої наукові інтереси, беручи участь у конференціях (78,6%) та семінарах (21,4%). Усі респонденти (100%) висловили своє задоволення процедурами вибору, погодження, уточнення назви дисертації і якістю наукового керівництва з боку наукових керівників, з якими вони обговорюють хід проведення та результати наукового дослідження щомісяця (42,9% здобувачів) або раз на 2 тижні (57,1% здобувачів). Підтверджуючи факт задоволення своїх наукових інтересів, аспіранти зазначили, що всі вони отримують допомогу від наукових керівників, зокрема в аспектах: обговорення стану підготовки дисертаційної роботи (100%), проведення наукового дослідження (92,9%), підготовки наукових публікацій (92,9%), підготовки виступів на конференціях (85,7%).

На питання стосовно труднощів, з якими здобувачі стикаються під час виконання наукового дослідження було отримано 5 відповідей. 4 здобувачі повідомили про проблеми з організацією експериментального дослідження в умовах дистанційного навчання; матеріальні труднощі, пов'язані з необхідністю сплачувати кошти за публікацію результатів дослідження; труднощі щодо викладення тексту з дотриманням наукового стилю. Також було отримано відповідь, в якій зазначалось про труднощі на початку навчання в аспірантурі, коли ще не вистачало умінь опрацьовувати великий обсяг інформації, що доводиться розвивати під час роботи над дисертацією. В одній відповіді було зазначено, що труднощів немає.

Аналіз відповідей здобувачів вищої освіти щодо якості освітнього середовища (змістовий блок 6)

Відповіді на питання четвертого блоку засвідчили позитивні оцінки опитуваних щодо якості освітнього середовища в аспектах:

Показники оцінки освітнього середовища	Кількість аспірантів, які надали відповіді	Розподіл оцінок, %				
		1	2	3	4	5
задоволення освітніх потреб та інтересів	14				-	100
забезпечення інформаційними ресурсами (зокрема доступ до електронного архіву бібліотеки, науково-метричних баз даних Scopus, Web of Science тощо)	14				-	100

матеріально-технічне забезпечення навчання	14				57,1	42,9
можливість користуватись обладнанням, обчислювальними центрами	14				35,7	64,3
ефективність реалізації студентоцентрованого підходу	14				28,6	71,4
якість організаційної, інформаційної, консультативної підтримки	14				50,0	50,0
ефективність соціальної підтримки	14				35,7	64,3
ефективність моральних і матеріальних стимулів для заохочення наполегливого навчання	14				57,1	42,9

100% учасників опитування відповіли, що здобувачі освіти залучаються до конкурсного обрання науково-педагогічних працівників та керівного складу РДГУ.

Як бачимо, надані студентами відповіді свідчать про те, що вони мають можливість задовольнити свої потреби й інтереси, отримати соціальну, організаційну, інформаційну та консультативну підтримку під час навчання в університеті, брати участь у розв'язанні питань щодо функціонування РДГУ.

Аналіз відповідей здобувачів вищої освіти щодо академічної доброчесності як передумови успішного засвоєння ОНП (змістовий блок 7)

Передусім варто наголосити на однастайній позитивній оцінці здобувачами освіти важливого показника академічної доброчесності, який суттєво впливає на рівень комфортності освітнього середовища, якість навчання аспірантів та його результатів – так, стосовно питання наявності порушень академічної доброчесності з боку працівників РДГУ по відношенню до здобувачів освіти всі аспіранти (100%) повідомили, що не стикались з явищами хабарництва, дискримінації або сексуальних домагань.

При цьому всі вони (100%) зазначили, що знають, до яких підрозділів РДГУ треба звертатись за допомогою в складних ситуаціях (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією), їм відомі правила і процедури надання пропозицій і розгляду скарг від здобувачів освіти.

Усі опитані (100%) отримали роз'яснення щодо сутності академічної доброчесності та відповідальності за її порушення. Респонденти повідомили про доступність інформації щодо їхніх прав і обов'язків та оцінили її рівень у 5 (57,1%) і 4 (42,9%) балів.

Основними порушеннями академічної доброчесності, до яких вдаються здобувачі вищої освіти, аспіранти вважають академічний плагіат (85,7%) списування (14,3%).

Причинами академічної недоброчесності опитані вважають звичку використовувати тексти чужих праць без посилань (53,8%), відсутність покарання за академічну недоброчесність (23,1%), та знецінення академічних цінностей (15,4%), масовість освіти (7,7%).

Наприкінці аспіранти висловили свої побажання і пропозиції, які наводимо дослівно: «Бажаю успіхів викладачам і аспірантам», «Залучення компетентних та харизматичних спікерів до проведення навчально-наукових заходів».

Висновки:

Результати проведеного анкетування засвідчили позитивні оцінки аспірантів щодо якості ОНП «Психологія», способів її реалізації під час освітнього процесу у взаємодії з викладачами навчальних дисциплін та з науковими керівниками дисертаційних досліджень, сприятливості освітнього і наукового середовища.

Нами зафіксовано схвальні відгуки стосовно дотримання принципів академічної доброчесності, розуміння та готовності здобувачів виконувати відповідні вимоги під час свого навчання, проведення досліджень і підготовки текстів дисертацій, статей і тез.

Водночас варто звернути увагу на покращення матеріально-технічних умов навчання та забезпечення якнайкращих можливостей для користування інформаційними ресурсами та комунікації зі здобувачами з використанням сучасних засобів дистанційної освіти.

Посилання:

<https://docs.google.com/forms/d/1hWIX5Lu41K18c9fiBpOYJCpkkOV6-7aCt0hUB6Wwm9Q/edit>